

3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2002. 564 с.
4. Лобода В. А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія*. 2019. № 43. т. 4. С. 72-74.
5. Політологічний енциклопедичний словник : навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. Київ : Генеза, 1997. 395 с.
6. Сіняговська І. Ю. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Сер. : Філологія, Мовознавство. 2014. т. 221, Вип. 209. С. 89–93.
7. Biden Faults Trump Over Schools' Inability to Reopen. The New York Times : web-site. URL: <https://www.nytimes.com/2020/09/02/us/politics/biden-schools-trump-coronavirus.html> (access date the 15th of October, 2022).
8. Johnson announces major curbs on way life to tackle virus. Reuters : web-site. URL: <https://www.reuters.com/article/uk-health-coronavirus-britain-johnson-idUKKBN21A3KK> (access date the 18th of October, 2022).

Філімончук А. О.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

доцент Нідзельська Ю.М.

ПРИЙОМИ ПЕРЕКЛАДУ НАЗВ КІНОФІЛЬМІВ: ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ

Сьогодні мовознавці дуже активно вивчають омоніми, все частіше звертаючи увагу не лише на загальнономовні одиниці, які виникають через потребу називати, з'являються у конкретний історичний період, але й на індивідуально-авторські утворення, назви витворів людської культури, які існують у певному

контексті. Вони здатні надавати нового (часто більш чіткого або коротшого) найменування, яке має значний вплив на реципієнта. Назви кінофільмів вважають ефективним способом спрямування глядацького сприйняття побаченого. Недивно, що у назву фільму вносять певні думки, також головний задум. Проблему перекладу фільмонімів досліджували багато науковців, які зробили значний внесок у розвиток перекладознавства: Р. Гушул, З. Громова, О. Лесінська, Д. Радішевська та інші. Не дивлячись на те, що вищезгадана перекладацька проблема на сьогодні достатньо досліджена та висвітлена у великій кількості наукових робіт, нові фільми з'являються постійно, а тому їхні назви виступають цінним об'єктом для перекладознавчих досліджень.

Таким чином, *актуальність* представленої статті полягає у потребі не просто дослідження лексико-граматичних особливостей перекладу назв фільмів, а також в необхідності дослідження ще й лінгвокультурних аспектів такого різновиду перекладу. Метою дослідження є аналіз прийомів перекладу назв кінофільмів з англійської мови на українську у лінгвокультурному аспекті.

Як відомо у теорії перекладу, фільмоніми є категорією власних назв, що ідентифікують назви фільмів. Ці мовленнєві структури виконують такі основні функції: комунікативна, іменна, змістовна, атрактивна, прогностична, естетична. Вони також є важливою складовою кінокартини, адже саме це привертає увагу глядача, створює передумови для перегляду фільму або навпаки – його ігнорування. Окрім того, фільмонім сам по собі містить значущу інформацію, адже він висловлює головну думку кінофільму, і тому чинить комунікативно-прагматичний вплив. Іншими словами, у цьому полягають основні функції цієї лінгвістичної одиниці [1].

Немає сумнівів, що переклад фільмонімів є досить складним процесом. Серед основних стратегій перекладу фільмонімів – очуження й одомашнення. Опіраючись на ці стратегії, перекладач може використовувати такі способи перекладу як транскрибування та транслітерація, калькування, трансформація, додавання, вилучення, заміна тощо. Їх використання залежить від оригінального фільмоніму і лінгвістичних можливостей мови перекладу.

Дослідивши англомовні назви фільмів, ми виявили, що найчастіше під час перекладу англійських фільмонімів використано стратегії еквівалентного перекладу (“*The Last Game*” → «*Остання гра*», “*Brave*” → «*Відважна*») та смислового розвитку (“*A Dog's Purpose*” → «*Життя і мета собаки*», “*Sleepless*” → «*Безсонна ніч*», “*The Hangover*” → «*Похмілля у Вегасі*»), що дає змогу рівноцінно відтворити назву фільму. Крім того, це також сприяє адекватній передачі англійських фільмонімів українською мовою.

Важливими елементами фільмонімів є культурологічні елементи – власні назви та реалії. Реалії як найменування предметів, понять, культурних, побутових та історичних подій певного народу, регіону, країни, відображають ту чи іншу частину дійсності. Вони значною мірою пов'язані з позамовною дійсністю. Зазвичай ця категорія слів, засобів вираження позначає об'єкти і предмети побуту, культури, соціального життя й історичного розвитку, які чужі іншим народам. Реалії охоплюють поняття географічного, етнографічного, загальноісторичного, міфологічного або фольклорного змісту. Залежно від того, яку стратегію обирає перекладач – очуження чи одомашнення, реалії та власні назви можливо перекласти за допомогою різних способів.

1. Транслітерація та транскрибування, наприклад: “*Jumanji: Welcome to the Jungle*” → «*Джуманджі: Поклик джунглів*», “*iBoy*” → «*іБой*».

До реалій належать взагалі будь-які власні назви, тому при перекладі їх у складі фільмонімів бачимо їхню передачу українською мовою за допомогою транслітерації: “*Dunkirk*” → «*Дюнкерк*», “*The Resurrection of Gavin Stone*” → «*Воскресіння Гевіна Стоуна*», “*Annabelle: Creation*” → «*Анабель: Створення*», “*Ingrid Goes West*” → «*Інгрід їде на Захід*».

2. Крім того, калькування розуміють як переклад кожного елемента слова й об'єднання цих елементів в одне ціле [2, с. 170]: “*Monster Trucks*” → «*Автомонстри*», “*Spider-Man: Homecoming*” → «*Людина-паук: Повернення додому*», “*Tulip Fever*” → «*Тюльпанова лихоманка*»

3. Генералізація: “*American Assassin*” → «*Американський вбивця*». *Assassin* – це іншомовна реалія, яка в українській мові може бути передана лише описовим

перекладом: «член шийтської мусульманської секти, який під час хрестових походів був відправлений із самогубною місією вбити відомих ворогів; особа, яка вчиняє вбивство, особливо: той, хто вбиває політично важливу особу або за гроші, або через фанатичну відданість справі» [3]. Переклад генералізованим терміном «вбивця» насправді не є еквівалентним, однак оскільки у назві фільму неможливе використання громіздких конструкцій, то він є єдиноможливим, адже транскрибований переклад «ассасин» був би незрозумілий для глядача, ми з цим погоджуємося.

Отже, проведений аналіз показав, що при перекладі культурно маркованих елементів, тобто імен та реалій англійських назв фільмів українською мовою більшою мірою використовується стратегія очуження (тобто переклад іншомовної реалії за допомогою транскрипції, без пояснення), завдяки чому не просто зберігається, а відкрито демонструється культурна інакшість фільмів. Підсумовуючи усе сказане, відзначимо, що досліджені українські переклади англійських фільмів загалом адекватно передають різні оригінальні назви завдяки еквівалентному перекладу і завдяки різноманітним перекладацьким трансформаціям.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Громова З. В. Основні помилки при перекладі назв кінофільмів. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. 2013. № 9(1). С. 28–33.
2. Лесінська, О.М., Радішевська, Д.Д. Особливості перекладу заголовків фільмів американського кінематографу українською мовою (на прикладі матеріалів за 2000–2015 роки). Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2018. №32 (2). С. 169–171.
3. Merriam-Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/> (дата звернення: 1.11.2022).